

VOLIKOGU

Veemajandusprojektid saavad uue hoo

JAANUS TAMKIVI
keskkonnaminister

Keskkonnaministeerium on aastaid pingutanud selle nimel, et meie joogivesi oleks puhas ning tervisele ohutu ja reovesi ei saastaks keskkonda. Ligi kaheksa aastat on Eesti erinevates piirkondades ehitatud/renoveeritud vee- ja kanalisatsioonitrassid ning veepuhastusjaamu. Osaliselt on need tööd juba lõppenud, kuid osa töid on alles pooleli ja osa töid veel lähiaastatel kavas. Tegu on väga suurte ja mahukate ettevõtmistega, mis puudutavad peaaegu kõiki Eesti inimesi ja kodusid. Kõik need projektid on teoks saanud ja saamas tänu Euroopa Liidu kaasrahastusele.

Veel paar aastat tagasi ähvardas ehitushindade mitmekordne kallinemine nii mõnedki veemajandusprojektid pooleli jätta. Nüüdseks on aga selgunud, et alustatud tööd saab lõpuni teha. Vähe sellest – veel tänavu lükkame käima 36 uut veemajanduse infrastruktuuri arendusprojekti, mille eeldatav kogumaksumus on 6,5 miljardit krooni. Sellest 4,8 miljardit tuleb Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondilt. See on

suur panus meie kõigi elukeskkonna parandamisse. Aga mitte ainult, seeläbi võidab ka Eesti majandus.

Kiirus on oluline

Eriti tähtis on EL abiraha kiire kasutuselevõtt just praegu, sest suured projektid annavad ettevõtetele ja inimestele tööd. Huvi EL abirahade kasutamise vastu ongi Eestis väga suur. Selleks, et EL toetusi kiiresti kasutusse lasta, allkirjastasime 2008. aasta lõpus määruse, mis praktiliselt kahekordistas ainuüksi veemajanduse infrastruktuuride uuendamiseks ja laiendamiseks suunatud KIK-i esimese taotlusvooru toetuste summat 2,5 miljardilt 4,9 miljardi kroonini.

Keskkonnanhoiule kokku planeeritud 12 miljardist kroonist eurotoetustest on nüüdseks broneeritud juba ligi 50%. See tähendab, et 6 miljardi krooni ulatuses on projektidele rahastamisotsused tehtud. Tegemist on peamiselt vee-, kanalisatsiooni- ja jäätmeprojektidega, mis tuleb nüüd toetuse saajatel võimalikult kiiresti käima lükkata. Kuna tegu on väga

mahukate projektidega, kulub tänavune aasta nende ettevalmistusele ja projekteerimistöödele. Ehitamise ja ka väljamaksete põhiraskus kandub aastatesse 2010–2011, osaliselt ka aastasse 2012.

Veel pole lõppenud ka kõik eelmise perioodi (2004–2006) suurprojektid. Pooleliolevate tööde kiirendamiseks otsustas KIK-i nõukogu veebruari viimastel päevadel täiendavalt rahastada Ühtekuuluvusfondi kolme projekti, mille kogusumma on üle 131 miljoni krooni. Lisaraha said kaks pooleliolevat Emajõe ja Vohandu valgala veemajandusprojekti ning Kohtla-Järve ja Kiviõli poolkoki prügilate sulgemise projekt. Lisarahastuse abil rekonstrueeritakse näiteks ka Võru linna reoveepuhasti ja lõpetatakse Elva linna veevarustuse ja kanalisatsiooni ehitustööd.

Raha üle ei jää

Euroopa Liidu fondide abiga kaasrahastatud projektide saatuse kohta on avaldatud arvamust, nagu viiks liigne bürokraatia rahataotlejalt viimsegi hingejõu ega lase eurorahasid piisavalt kiiresti kasutusse, mistõttu need võivad kogunista kasutamata jääda. See hirm on küll asjatu. Kindlasti ei ole bürokraatia rakendamine eesmärk omaette, kuid samas on see siiski hädavajalik. „Tüütu“ bürokraatia teenib esmajoo-

nes toetuse saaja huve. Euroopa Liidu toetuste edukal kasutamisel on oluline, et eelnevalt oleks välja töötatud ja rakendatud väga täpsed raha eraldamise reeglid. Kui neid ei ole või on need läbi mõtlemata ning läbi paistmatud, suureneb risk raha väärkasutuseks. Kui reeglid on mitmeti tõlgendatavad, võime õige pea sattuda näiteks kohtuvaidlustesse. Need võivad kesta aastaid ja panna rahakassatuse hoopiski seisma. Samuti peame toetusrahade kasutamisel lähtuma eemärkidest, mis me EL-ist raha taotledes oleme kokku leppinud ning seejuures arvestama EL nõuetega.

Keskkonnavaldkonnas pole raha kasutamata jätmist kartata, pigem tekib (ja ongi juba tekkinud!) olukord, et tahtjaid on liiga palju. Esimesed välja kuulutatud taotlusvoorud, näiteks veemajanduses, paistsid silma heade projektide rohkeusega. Vee-ettevõtte ja kohaliku omavalitsused on projektide kirjutamist väga tõsiselt võtnud ning see teeb suurt rõõmu. Aga kui mõnes keskkonnavaldkonnas peaks tõesti tekkima olukord, et taotlejaid ei ole, on meil võimalus 2010. aastal teha Euroopa Komisjonile ettepanek raha tõsta teise valdkonda, kus huvi on suurem. Seega – mina küll ei usu, et keskkonnavaldkonnas eurotoetusi üle jääb, pigem ikka tuleb nappus kätte.

UUED PROJEKTID

- Türi linna ühisveevärgi- ja kanalisatsioonivõrgu rekonstrueerimine ja laiendamine
- Saue valla Tallinna reoveekogumisala ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni projekt
- Jõelähtme valla Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamine
- Valga maakonna veemajandusprojekt – Valga linn
- Rakvere linna reoveekogumisala veemajandusprojekt
- Pärnu Kesklinna, Ülejõe ja Rääma linnaosade ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine
- Kehra reovee kogumisala veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja laiendamine
- Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine projekt
- Põltsamaa linna ning selle lähiumbruse ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja laiendamine
- Sillamäe linna veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine
- Haljala veemajandusprojekt
- Järva-Jaani alevi ühisvee- ja kanalisatsioonivõrgu rekonstrueerimine ja laiendamise projekt
- Keila linna reoveekogumisala veemajandusprojekt
- Tapa veemajandusprojekt
- Rae valla Pirita jõe reoveekogumisala veemajandusprojekt
- Kadrina aleviku veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine
- Otepää linna reoveekogumisala veemajandusprojekt
- Valga maakonna veemajandusprojekt: Tõrva linn
- Kohila reoveekogumisala veemajandusprojekt
- Välke-Maarja veemajandusprojekt
- Aseri reoveekogumisala ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ehitamise ja rekonstrueerimise projekt
- Kiili valla ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt
- Maardu linna veemajandusprojekt
- Tamsalu reovee kogumisala veemajandusprojekt
- Vändra alevi ühisvee- ja kanalisatsioonivõrgu rekonstrueerimise ja laiendamise projekt

Vt. Lisa www.kik.ee

Kulusid tuleb kärpida planeeritust suuremas mahus

AIVO PRÜSSEL

Türi Vallavalitsuse arendus- ja rahandusosakonna juhataja

Omavalitsuste tulubaasi kärpimine, majandusliku olukorra jätkuv halvenemine ning suurenev tööpuudus on omavalitsuste tulusid oluliselt vähendanud. Erandiks ei ole ka Türi vald. Lisaelarvuga vähenevad valla tulud veel 7,9 miljonit krooni. Esialgu kavandatud investeringute maht väheneb üle 5,1 miljoni krooni ja püsikulud ligikaudu 8,1 miljonit krooni.

Hea ülevaate annab tulude võrdlemine eelmise aasta tegeliku laekumisega, sest esimene tulude ja kulude vähendamine toimus juba Türi valla 2009. aasta eelarve kinnitamisel. Kokku vähenevad valla tulud võrreldes eelmise aastaga 12,17% (13 675 251 krooni). Üksikisiku tulumaksu laekumine väheneb 8,68% (7 255 165 krooni), laekumine riigieelarvest tasan-

898 000 krooni) ja muud tulud vähenevad 58,21% (1 225 952 krooni). Lisaks eelnevale eraldab riik 74,57% (6 451 900 krooni) vähem raha teede korrashoiuks. Arvestades teede korrashoiuks eraldatud vahenditega vähenevad valla tulud kokku 16,63% (20 127 151 krooni).

Vallavolikogus esimese lugemise läbinud negatiivne lisa-eelarve ei jää ilmselt viimaseks. Kui käesoleva aasta jaanuaris ja veebruaris laekus üksikisiku tulumaksu esilagu kavandatud mahus, siis märtsi laekumist arvestades tuleks minu hinnangul eelarvet vähendada veel vähemalt 2,5–3,0 miljonit krooni. Mille arvelt kulusid kokku hoida, jään vastuse võlgu. Töötajate koondamine käesoleval aastal suurt kokkuhoidu ei anna. Vallale erinevate teenuste osutamiseks sõlmitud lepingute lõ-

petamine või nende muutmise on võimalik ainult kokkuleppel teenuse osutajaga. Kokkuvõttes võib öelda, et häid lahendusi ei ole.

Negatiivse lisa-eelarve koostamisel rääkisime esialgu ka töötasude vähendamisest. Mitmed meie töötajad olid nõus oma töötasu ajutiselt vähendada. Põhjus ikka selles, et rasked ajad tuleb koos üle elada. Taasiseseisvumisel olime ju kõik koos valmis kartulikoori sööma. Kahjuks langes samasse aega riigikogu liikmete palga suurendamine ning erakondade rahastamise ümber toimuv. Riigikogu liikmete palga suurendamine on arusaadav. Oma riigis kehtivaid seadusi tuleb täita. Pigem tuleks küsida, miks ei ole võetud vastu seadust Riigikogu järgmise koosseisu töötasu vähendamiseks. Kuna tavaliselt üle poole Riigikogu liikmetest valitakse tagasi, siis sellist otsust ilmselt ei tule kunagi. Toetust erakondadele oleks võinud vähendada vähemalt 50%, kokkuhoid kümneid miljoneid kroone. Kahjuks ei peetud seda vajalikuks.

Peale riigikogu liikmete palga ümber toimuvat ning

erakondadele eraldatava raha mittevähenemist, võrduks valla töötajate töötasu vähendamine inimestele näkku sülitamisena. Inimesi, kes tuleb koondada, saab lohutada ainult teadmise, et töötuna oles saavad nad lugeda klantspaberil trükitud erakondade järjekordseid valimis lubadusi ning vaadata suuri plakateid, kus meie poliitikud annavad teada oma järjekordsetest unistustest. Vähemalt Türi linnas oleme tuttavate poliitikute elusuures plakateid keskvaljakul näinud. Kuidas need plakatid on aidanud meie elujärge parandada, jäägu igapäev otsustada.

Kõige eelneva taustal mõjub pigem mõnitamisena Kaia Iva poolt koostatud järjekordne üllitis. Miks nendega inimeste postkaste risustatakse, jääb arusaamatuks. Suur mure armsa koduvalla inimeste pärast just vahetult enne valimisi on kummaline. Tuletan meelde, et IRLi liikmeid on vallavolikogus kümme. Miks oma teadmisi ei ole seni rakendatud ning tehtud konkreetseid ettepanekuid meie elujärge parandamiseks? Vastuseis külaseltsi-

le tegutsemiseks vajaliku hoone (endise Kirna kaupluse) soetamisel ning Säreveres asuvate soojatrasside rekonstrueerimisel, esilagu rohkem põhimõteliisi ettepanekuid ei meenu. Kindlasti tuleb olla ka tänulik kirjavigade parandamise eest. Järsku jääb sellest väheks?

IRLi liikmed on avaldanud arvamust, et peale valdade ühinemise oleks tulnud ühinemisega kaasnevate raskuste paremaks ja kiiremaks lahendamiseks võtta koalitsiooni ka nemad. Miks seda ei tehtud, mina ei tea. Kuid olen kindel, et igasuguseid ettepanekuid on vallavolikogu ja vallavalitsus olnud kindlasti valmis arutama, neid ei ole aga tehtud. Sõnad ja teod peavad ikka kokku minema. Mõeldes majanduskriisile (suurim majanduslangus peale viimast sõda), oleks ilmselt mõistlik ka riigi tasandil koalitsiooni laiendada. Kahjuks välistati lisa-eelarve koostamisel igasugune arutelu isegi Riigikogus, kodanikuühiskonna kaasamisest ei tasu isegi mitte rääkida. Kuna eelarve (sealhulgas ka negatiivse lisa-eelarve) võtab vastu vallavolikogu, oleks tahtnud kuulda ka Türi vallavoliko-

gu liikmete erinevaid seisukohti ja ettepanekuid. Kahjuks neid ei ole tehtud.

Toetama peaks nende erakondade esindajaid, kes on valmis muutusteks riigi tasandil. Mõttetu on rääkida haldusreformist, kui Türi suurusel vallal moodustavad sihtotstarbelised eraldised umbes poole valla tulust. Võrreldes näiteks põhjamaadega on omavalitsuste tulu Eestis kordades väiksem. Raha jagamine on erakondade tugeva kontrolli all. Kuidas sa ikka valimistel muidu häält korjad. Olen kindel, et ühegi arenenud riigi parlamendi saadik ei lähe võtma vastu tänukirja riigieelarvest mõnele asutusele raha eraldamise eest. Meil on see kahjuks tavaline (vähemalt Türi vallas). Arvan, et erakonna liikmed võiks siin olla abiks ning öelda, mis on sobilik, mis mitte. Järsku arendaks Türi valda talupojamõistusele arusaadava loogika alusel, igasugused mängurid tuleks hoida valimis- tegevusest võimalikult kaugel. Millised on need väärtused, mida me tahame oma riigis arendada ning viia Eestist Euroopa Parlamenti? Otsuse teevad valijad.